

Teke, E., Tanınmış, G. E. (2019). Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki müziksel işitme okuma ve yazma derslerinin içerik bakımından karşılaştırılması. *ONLINE JOURNAL OF MUSIC SCIENCES*, 4 (2), 139-165.

DOI: <http://dx.doi.org/10.31811/ojomus.655014>

Geliş Tarihi: 04/12/2019

Kabul Tarihi: 30/12/2019

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINDAKİ MÜZİKSEL İŞİTME OKUMA VE YAZMA DERSLERİNİN İÇERİK BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI*

Ece TEKE**, Gamze Elif TANINMIŞ***

ÖZ

Bu araştırmada, müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan lisans programlarındaki Müziksel İşitme Okuma ve Yazma (MİOY) derslerinin içerik bakımından karşılaştırılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni, müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan lisans programları olup, örnekleme ise 1998-1999 programı, 2012-2013 yılında YÖK tarafından hazırlanıp yürürlüğe konmuş program, aynı yıl Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanıp uygulamaya koyulan program ve 2018-2019 öğretim yılında yeniden düzenlenen program olarak belirlenmiştir. Veriler doküman analizi ve görüşme yoluyla elde edilmiş, tablolar halinde sunulmuştur. 2018-2019 programında yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersi ile ilgili veriler için beş üniversitede bu dersi yürüten dokuz öğretim elemanının görüşü ve önerileri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda 2012-2013 yılında YÖK tarafından hazırlanan programda ve aynı yıl Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanıp yürürlüğe konan programda yer alan MİOY derslerinin süre ve içerik bakımından aynı olduğu, incelenen diğer programlarda yer alan bu dersin süre ve içerik bakımından farklılıklar gösterdiği ortaya çıkmıştır. 2018 programında yer alan ders ile ilgili alınan uzman görüşleri doğrultusunda ise ders içeriği ve süresi ile ilgili yeniden yapılandırılması gereken durumlar tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: müzik eğitimi, müziksel işitme, müziksel okuma, müziksel yazma

* Bu araştırma Temmuz 2019'da Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde kabul edilen yüksek lisans tezinin bir ürünüdür.

** Uzman Müzik Öğretmeni, ecetk90@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0303-6394>

*** Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, gamzeb@gazi.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8593-8425>

A COMPARISON OF CONTENTS OF THE UNDERGRADUATE MUSIC EDUCATION COURSE TITLED AURAL TRAINING, SOLFEGE AND DICTATION

Ece TEKE, Gamze Elif TANINMIŞ

ABSTRACT

This research was carried out to analyse in a comparative manner of the contents of Aural Training, Solfege and Dictation (ATSD) course taught in music education departments across Turkey at undergraduate level. The research population consisted of undergraduate curricula used in music education and the sample contained only some of them, which are the curriculum introduced by the YÖK (Turkish Council of Higher Education) in 1998-1999, another one introduced by the same organ in 2012-2013, the curriculum developed and implemented by Gazi University during 2012-2013, and the revised curriculum of 2018-2019. Data were collected by means of interviews and analysed by using document analysis and tabulated in the end. During data collection, opinions and recommendations were obtained from 9 lecturers teaching the course titled Theory and Practice of Western Music in music education departments of education faculties as a part of the 2018-2019 curriculum at 5 different universities. Data analysis revealed that ATSD course was covered by the YÖK's curriculum of 2012-2013 and Gazi University's curriculum with identical duration and contents, while the other two curricula in question offered the course with different duration and contents. Apart from this, a number of facts were spotted that need revising concerning the content and duration of the course contained under the 2018 curriculum, according to expert opinion. Finally, several recommendations were proposed in line with the research findings.

Keywords: music education, aural training, solfege, dictation

1. GİRİŞ

1.1. Müziksel İşitme Okuma ve Yazma

Müzik yeteneği kimi alt kabiliyetlerden ya da kümelerinden meydana gelmektedir. Bunlardan en önemlisi de “Müziksel İşitme Yeteneği”dir. Müziksel İşitme Yeteneği, müzik yeteneğinin ana dayanağıdır. Geniş anlamda müziksel işitme; işitme duyusuyla algılanabilir müziksel bütün, unsur gereç, nitelik ve ilişkileri (doğru) algılama, ifade etme ve hafızada tutma kabiliyeti olarak açıklanmaktadır (Uçan, 2005, s.17).

Müziksel işitme, herhangi bir müzik yapıtının, algılanması, anlamlandırılması, analiz edilmesi, niteliklerinin belirlenmesi, çözümlenmesi biçiminde ifade edilmektedir. Müziksel (müzikal) işitme; dikey ve yatay ses kümelerinden meydana gelen müzikal sesleri, yükseklik, ritim, tempo ve nüans nitelikleriyle anlayabilmek şeklinde açıklanmaktadır (Özçelik, 2010, s.4).

Özgür ve Aydoğan (2015, s. 4) ise müziksel işitmeyi “Müziksel olarak sesleri algılama, ne olduğunu anlama, diğerlerinden ayırma ve çözümleme davranışlarını içerdğini” belirtmektedir.

Müziksel işitme; art arda çalınan tek ses aralıklarını; aynı anda çalınan iki ses, üç ses ya da başka ses aralıklarını işitme; seslerin yine art arda bir araya getirilmesi ve sıralanmasıyla meydana gelen ezgi veya melodileri hatırlama; seslerin uzunluklarını, ritimlerini fark etme, hafızada tutma şeklinde açıklanabilir.

Müziksel işitme eğitimi; sesleri algılama, tanımlama, ayırt etme ve çözümleme benzeri ana müzikal tutumların gelişimini destekleyen çalışmalardan oluşur.

Müziksel okuma, müzikal düşünmenin güç kazanmasına yardımcı olan bilişsel ve duysal niteliklerin olduğu geniş bir alanı açıklamaktadır. Özgür ve Aydoğan (2015, s. 4), müziksel okumayı; “Bir müzik yazısını müziğin harfleri olarak nitelendirebilecek notaların ad, yükseklik, süre (ritim), hız, gürlük ve ayırtlılarıyla seslendirmeye denilmektedir” şeklinde ifade etmektedir.

MİOY eğitimi öncelikle müziksel okuma ile başlar. Müziksel okuma olarak adlandırılan bu eğitimde öncelikle belirli mantıksal sıralamalarla sesler öğretilir. Ardından yine belirli mantıksal yaklaşımlarla aralıklar öğrenciye tanıtılmaya çalışılır. Müziksel okuma eğitimi; müzik eserlerinin notalarını, adları, tartımları, diklikleri, hız, gürlük ve karakteriyle okuma becerisi kazandırmaya yönelik bir eğitimidir (Özbek, 2003'den akt. Hardal, 2018, s. 15).

Müziksel okuma öğrenme alanı, ezgisel okumanın (solfej) yanı sıra ritmik okuma çalışmalarını da kapsar. Her solfej okumasının ilk aşaması deşifre işlemidir. Dilsel beceriler ile ilişkilendirmek gerekirse; okuma için nasıl belli bir bilgi birikimi ve tecrübeye ihtiyaç varsa, deşifre çalışmaları için de benzer biçimde müziksel bilgi ve tecrübeye ihtiyaç duyulur. Öte yandan, müziksel deşifre yazı deşifresine göre daha zordur; çünkü müzikte frekansların kusursuz üretilme zorunluluğu bulunur. Bir kişinin deşifre becerisi seviyesi, bize o kişinin müziksel işitme becerilerine yönelik birikimi hakkında önemli ipuçları sağlar. Görsel sembollerini sese dönüştürme ve perde algısı becerisi gerektiren ve bu yönüyle oldukça karmaşık bir süreç olan deşifre; performans sanatçıları, müzik öğrenci ve öğretmenleri, müzikologlar, şefler ve besteciler vb. için zorunlu bir beceridir (Hardal, 2018, s. 16).

“Müziksel yazma” müzik yazısının öğeleriyle sesleri ifade etme anlamına gelmektedir. Birçok müziksel becerinin aynı anda gerçekleştirildiği dikte yapma çalışmaları; ritim algılama, sesleri algılama, tonaliteyi ayırt etme gibi farklı unsurları içerisinde barındıran bir eğitim olduğu için önemlidir. “Müziksel yazma, başından bu yana iç duyuş (kulak) eğitiminin önemli bir parçası olmuştur. Çünkü duyulan müziğe anlam verebilmeyi, sesleri düzene koyabilmeyi en iyi öğreten ve ölçen yöntem budur” (Aydoğan ve Özgür, 2015, s. 5). Müziksel yazma (dikte) kısaca, seslerin nota yazısına (sembollere) aktarımıdır. Sesler ezgisel veya armonik yapı oluşturabileceği gibi, ritmik yapı da oluşturabilir. Bu durum dikte çalışmalarının; ezgisel dikte, armonik dikte ve ritmik (tartımsal) dikte boyutlarına ayrılmasını gerektirir. Ayrıca kişinin kendi yarattığı müziksel bir yapıyı notasyona dönüştürmesi de dikte çalışmasıdır. ‘Armonik dikte’, aynı anda dikey olarak çalınan iki veya daha fazla sesin notaya aktarımını; ritmik dikte, çalınan tartımsal

Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki müziksel işitme okuma ve yazma derslerinin içerik bakımından karşılaştırılması

bir yapının her birimine ait süre değerlerinin sembollere aktarımını; melodik dikte ise, çalınan veya tasavvur edilen bir ezginin seslerinin süre ve yükseklikleriyle notaya aktarımını ifade eder (Karkın ve Baş, 2016). Dikte çalışmalarının amaçları arasında öğrencinin duyduğu, seslendirdiği, kendisinin veya bir başkasının eserini notaya alabilmesini, MİOY dersi eğitimini destekleyen, tamamlayan bir unsur olmasını, genel müzik bilgisi adı altında toplanan (nota isimleri, anahtar, donanım, hız, gürlük, anlatım vb.) terim ve işaretleri öğrenmesini, yaratıcı yeteneğini geliştirebilmesini, çevre müzikleri derleyebilmesi sayılabilir (Uçan, 2005'den akt. Hardal, 2018, s.18).

Dikte çalışmalarıyla ilgili eğitsel ve psikolojik ilke ve yaklaşımların farkında olmak, etkinlikleri buna göre yürütmek gerekir. Bu yaklaşım öğrencilerin derse karşı geliştirecekleri tutum, kaygı vb. duygusal nitelikleri olumlu yönde değiştirebileceği gibi, işitme eğitimi alanındaki başarının artmasına da katkı sağlayacaktır.

MİOY dersi öğrencilere, müziğe ilişkin kuramsal bilgiler kazandırmanın yanı sıra onlara müziksel işitme, müziksel okuma, müziksel belleme, müziksel yazma, müziksel düşünme, müziksel yaratma, müziksel çözümlenme, müziksel değerlendirme becerisi kazandırmayı amaçlar (Aydoğan, 1998'den akt. Hardal, 2018, s.22). Yürütülen dikte ve deşifre çalışmaları bireylerin müziksel algı, bellek ve dikkat becerilerini geliştirir. Bu çalışmalar, çalma ve söylemeye yönelik performans etkinliklerine hazırlayıcı ve destekleyici konumdadır.

Sayılan amaçlara baktığımızda Müzik Öğretmenliği Programında yer alan diğer alan derslerine temel oluşturması bakımından, MİOY dersi büyük önem taşımakta ve mesleki müzik eğitimi alanlar açısından son derece önemli olduğu görülmektedir. Buna ek olarak, içerik olarak müzik eğitiminin temel bilgilerinin dâhil edilmesi ve diğer müzik alan derslerine (piyano, çalgı, koro, vb.) kaynaklık sağlaması bu derse ayrı bir önem addetmektedir.

Yapılan araştırmalarda, MİOY dersi ile diğer alan dersleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve bu dersin bireysel performans ders başarılarını etkilediği ortaya çıkmıştır (Sağır, Gürpınar, Hazal (2013), Ataman (2013), Şendurur (2017),

Ertürk (2018)). Müziksel deneyimlerde elde edilen başarı ile müziksel işitme becerileri arasında ciddi bir bağlantı olduğu görülmektedir.

Bu araştırmada da, müzik öğretmenliği lisans programlarındaki Müziksel İşitme Okuma ve Yazma derslerinin süre, içerik ve ders dağılımı bakımından karşılaştırılması nasıldır? sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda okutulan MİOY dersinin uygulanan son dört programda içerik ve süre bakımından nasıl ele alındığını ve en son uygulamaya konulan 2018-2019 müzik öğretmenliği lisans programında yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersine ilişkin uzman görüşlerini ortaya koymaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanan lisans programlarında yer alan MİOY dersi müzik eğitimi sürecinde vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Bu derste elde edilen bilgi, beceri, tutum ve davranışların müzik öğretmenliği yaantısının her döneminde kullanılıyor olması, bu dersin planlı, programlı ve sistematik bir şekilde ilerlemesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu araştırma müzik öğretmenliği lisans programlarında yer alan MİOY ders içeriklerinin incelenmesi ve uzman görüşleri doğrultusunda mevcut programda yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin aksayan yönlerinin geliştirilmesi ve bu aksaklıkların giderilmesi yönünde önerilerde bulunulması açısından önemlidir.

1.4. Sayılılar

- 1- Araştırmanın konusuna ve amacına uygun araştırma yöntemlerinin seçildiği,
- 2- Veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme sorusunun araştırmanın amacına uygun ve bu soruya verilen yanıtların samimi ve gerçekçi olduğu,

Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki müziksel işitme okuma ve yazma derslerinin içerik bakımından karşılaştırılması

- 3- Araştırmada görüşü alınan öğretim elemanlarının alanında uzman olduğu,
- 4- Tarama yöntemiyle elde edilen kaynak ve bilgilerin araştırmayı desteklediği,
- 5- Seçilen örneklemin evreni yansıttığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1- 1998-1999, 2012-2013, GÜGEF tarafından yürürlüğe konan 2012-2013, 2018-2019 müzik öğretmenliği lisans programları ile,
- 2- Müziksel İşitme Okuma Yazma ders dağılımı ve içeriği ile,
- 3- Beş üniversitenin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında MİOY dersini yürüten dokuz öğretim elemanı görüşleriyle ile,
- 4- Araştırma için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabildiği maddi kaynaklar ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma lisans programlarında uygulanan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma derslerinin içerik ve süre açısından analizinin ortaya konması amaçlanmış nitel araştırma türlerinden olan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırmalar mevcut durumun araştırıldığı ve ortaya konduğu araştırmalardır. Araştırma için programlar ele alınmış, bunlar MİOY ders içerikleri, bu dersin dönemsel dağılımı, ders saatleri, kredi sayısı bakımından analiz edilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında uygulanan lisans programları ve Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında MİOY dersini yürüten öğretim elemanları, örneklemi ise; 1998-1999 programı, 2012-2013 programı, Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanıp yürürlüğe

konmuş olan 2012-2013 programı ve 2018-2019 programı ile 5 üniversite de görev yapan 9 öğretim elamanı oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Veriler döküman analizi ve görüşme yoluyla toplanmıştır. 1998-1999 programı, 2012-2013 programı, Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanıp yürürlüğe koyulan 2012-2013 programı ve 2018-2019 programında yer alan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma derslerinin programlarda yer alma durumları, dönemlere göre dağılımı ve kredi sayıları, ders içerikleri ve dersin süresi incelenmiştir. 2006-2007 programı bir yıl uygulandığı için incelemeye alınmamıştır. 2018-2019 programında sadece iki dönem yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin içeriği ve işlevselliği ile ilgili uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanlara “2018-2019 programında yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersi içerik ve süre bakımından yeterli midir? Değilse sizce ne olmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Veriler tek soruluk görüşme yoluyla ve verilerin sınıflandırılarak karşılaştırılmasıyla elde edilmiş, verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. 2018-2019 programında yer alan Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması dersinin içeriği ve süresi ile ilgili yapılan değişiklikler doğrultusunda ortaya çıkan durumun daha doğru yansıtılması için bu dersin yer aldığı diğer programların da incelenmesi uygun görülmüştür. Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin uygulama sürecinin tamamlanmamış olmasından dolayı uzmanlara dersin içeriği ve süresi ile ilgili tek soru yöneltilmiştir. Görüşleri alınan öğretim elemanlarının görev yaptığı kurumlar ve ünvanları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki müziksel işitme okuma ve yazma derslerinin içerik bakımından karşılaştırılması

Tablo 1.

Görüşleri Alınan Öğretim Elemanlarının Kişisel Bilgileri

Öğretim Elemanı	Görev Yaptığı Kurum	Ünvanı
Ö1	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Prof.
Ö2	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Dr. Öğr. Üyesi
Ö3	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Arş. Gör. Dr.
Ö4	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı	Öğrt. Gör.
Ö5	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı	Öğrt. Gör.
Ö6	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Dr. Öğr. Üyesi
Ö7	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Dr. Öğr. Üyesi
Ö8	Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Dr. Öğr. Üyesi
Ö9	Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı	Arş. Gör.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki Müziksel İşitme Okuma ve Yazma derslerinin dönemsel dağılımın görünümüne ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 2.

Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Derslerinin Dört Program İçerisinde Yer Alma Durumu

Program	Dersin Adı
1998-1999 Programı	Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi
2012-2013 Programı	Müziksel İşitme Okuma Yazma
Gazi Üniversitesi'nde Uygulanan Program	Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi
2018-2019 Programı	Batı Müziği Teori ve Uygulaması

Tablo 2'de görüldüğü gibi MİOY Dersi 1998 yılından bu yana uygulanan bütün lisans programlarında farklı isimlerle yer almaktadır.

Tablo 3.

MİOY Derslerinin Dört Program İçerisinde Dönemlere Göre Dağılımı

Program	Dersin Adı	Yarıyıl							
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII
		yy	yy	yy	yy	yy	yy	yy	yy

Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki müziksel işitme okuma ve yazma derslerinin içerik bakımından karşılaştırılması

1998-1999	Müzik Teorisi	x	x	x			
Programı	ve İşitme Eğitimi						
2012-2013	Müziksel İşitme	x	x	x	x	x	x
Programı	Okuma Yazma						
Gazi	Batı Müziği	x	x	x	x	x	x
Üniversitesi'nde	Teorisi ve						
Uygulanan	İşitme Eğitimi						
Program							
2018-2019	Batı Müziği	x	x				
Programı	Teori ve Uygulaması						

Tablo 3'te dört programda da uygulanan MİOY Derslerinin her program içerisinde farklı dönemlerde yürütüldüğü görülmektedir. 1998-1999 programında toplam üç yarıyıl, 2012-2013 programında ve Gazi Üniversitesi tarafından yürürlüğe konan 2012-2013 programında toplam altı yarıyıl ve 2018-2019 programında yalnız iki yarıyıl Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersi olarak yer verilmiştir.

Tablo 4.

1998 Yılından Bu Yana Uygulanan Programlarda MİOY Dersinin Teori, Uygulama, Kredi, Haftalık Ders Saati Ve 4 Yıllık Eğitim Süresince Uygulanan Toplam Saat Sayıları

	I.YY				II.YY				III.YY				IV. YY			V.YY				VI.YY				VII.YY			VIII.YY				4 yıllık eğitim süresince toplam saat						
	T	U	K	HDS	T	U	K	HDS	T	U	K	HDS	T	U	K	HDS	T	U	K	HDS	T	U	K	HDS	T	U	K	HDS	T	U		K	HDS				
Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi	4	2	5	6	4	2	5	6	4	2	5	6	4	2	5	6	4	2	5	6	4	2	5	6	4	2	5	6	4	2	5	6	4	2	5	6	252
Müziksel İşitme Okuma Yazma	2	2	3	4	2	2	3	4	2	2	3	4	2	2	3	4	2	0	2	2	2	2	0	2	2												280
Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi	2	2	2	4	2	2	2	4	2	2	3	4	2	2	2	4	2	2	2	4	2	2	2	4	4												280
Batı Müziği Teori ve Uygulaması	2	2	3	4	2	2	3	4																													102

T: Teori

K: Kredi

U: Uygulama

HDS: Haftalık Ders Saati

Tablo 4'te 1998 yılından bu yana uygulanan programlarda MİOY Dersinin teori, uygulama, kredi sayıları ve dört yıllık eğitim süresince dersin toplam kaç saat yer aldığı görülmektedir. 1998-1999 programında toplamda 252 saat yer alan MİOY dersi 2012-2013 programında 280 saate çıkarılmıştır. 2018-2019 programında ise 102 saat olarak görülen Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders saatinin % 50 ' den daha fazla bir oranla azaldığı göze çarpmaktadır. Bu azalmanın sebebinin 2018-2019 programında Batı Müziği ve Türk Müziği teori-uygulamaları içeriklerinin farklı dersler olarak yer alması olduğu düşünülmektedir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki Müziksel İşitme Okuma ve Yazma derslerinin içerik bakımından farklılıklarına ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 5 .

1998-1999 Yılında Uygulanmaya Başlanan Programda Yer Alan MİOY Dersi İçeriği Tablosu

1998-1999 MİOY Ders İçeriği

I. Yarıyıl

Türk ve Batı Müziğinde armoni-kontrpuan

Müzikte stil, üslup ve tür

Çeşitli yapıları ve eğitim-okul müziği örneklerini inceleme, analiz, araştırma

Tek ve çok ses algılama

Ritmik yapıları tanıma

Nota çözümleme, okuma ve yazma

Müzik üretme teknikleri

1998-1999 MİOY Ders İçeriği

II. Yarıyıl

Türk ve Batı Müziğinde armoni-kontrpuan

Müzikte stil, üslup ve tür

Çeşitli yapıları ve eğitim-okul müziği örneklerini inceleme, analiz, araştırma

Tek ve çok ses algılama

Ritmik yapıları tanıma

Nota çözümleme, okuma ve yazma

Müzik üretme teknikleri

1998-1999 MİOY Ders İçeriği

III. Yarıyıl

Türk ve Batı Müziğinde armoni-kontrpuan

Müzikte stil, üslup ve tür

Çeşitli yapıları ve eğitim-okul müziği örneklerini inceleme, analiz, araştırma

Tek ve çok ses algılama

Ritmik yapıları tanıma

Nota çözümleme, okuma ve yazma

Müzik üretme teknikleri

1998-1999 Programında dersin içeriğinin kuramsal bilgileri, işitme eğitimi ve müzik biçimlerini konu başlıkları halinde kapsadığı görülmektedir ve haftalık ders saatindeki içeriğin yoğunluğunu derse giren öğretim elemanları belirlemektedir.

Tablo 6.

2012-2013 yılında YÖK Tarafından Hazırlanıp Uygulanmaya Başlanan Programda Yer Alan MİOY Dersi ve Aynı Yıl Gazi Üniversitesi Tarafından Hazırlanıp Yürürlüğe Konan Batı Müziği Teori ve İşitme Eğitimi Ders İçeriği Tablosu

2012-2013 Programı MİOY Ders İçeriği	
I. YARIYIL	II. YARIYIL
Sesin fiziksel özelliklerine ilişkin temel bilgiler,	İkişerli ve üçerli ölçülerde iki diyez-iki bemollü majör – minör tonlarda, pentatonik dizilerde
Müzik dilinin öğeleri (ritim, ezgi, hız, gürlük, ölçü, dizi, tonalite, biçim, tür, örgü, doku, anlatım-yorum- stil)	Tampere hüseyini ve karcıgar makamlarında tek sesli ve iki sesli düzeye uygun okuma, yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları
Yatay ve dikey aralıklar	Tonal üç sesli akorların kök ve çevrimleriyle okuma , yazma ve çözümlene uygulamaları.
İkişerli ölçülerde bir bemollü ve bir diyezli tonlarda birlik, ikilik, dördlük, sekizlik, onaltılık sürelerde tek sesli ezgi okuma, yazma ve yaratma.	
İkişerli ölçülerde bir bemollü ve bir diyezli tonlarda birlik, ikilik, dördlük, sekizlik, onaltılık sürelerde düzeye uygun iki sesli ezgi okuma, yazma ve yaratma.	

III.YARIYIL	IV.YARIYIL
İkişerli, üçerli ve aksak ölçülerde üç diyez – üç bemollü tonlarda tek sesli düzeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları	Tüm ölçülerde, dört ve beş diyez – bemollü tonlar da tek sesli düzeye uygun ezgi okuma,yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları,
İkişerli, üçerli ve aksak ölçülerde üç diyez – üç bemollü tonlarda iki sesli düzeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları	Tüm ölçülerde, dört ve beş diyez – bemollü tonlarda iki sesli düzeye uygun ezgi okuma,yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları,
İkişerli, üçerli ve aksak ölçülerde tampere rast, nihavent, kürdi makamlarında tek sesli düzeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları	Tüm ölçülerde tampere hicaz, zirgüleli hicaz, nikriz makamlarında, tek sesli düzeye uygun ezgi okuma,yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları,
İkişerli, üçerli ve aksak ölçülerde tampere rast, nihavent, kürdi makamlarında iki sesli düzeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları	Tüm ölçülerde, tampere hicaz, zirgüleli hicaz, nikriz makamlarında, iki sesli düzeye uygun ezgi okuma,yazma, çözümlene ve yaratma uygulamaları,
Alterasyon, dominant yedilisi akoru temel ve çevrimleri, çözümleri ve uygulamalı çalışmalar.	Dominant yedili akoru ve diğer Dört sesli akorlara ilişkin uygulamalar.
	Süs notaları
	Modülasyon bilgisi
V.YARIYIL	VI.YARIYIL

Tüm ölçülerde ve tüm majör – minör tonlarda tek sesli,düzeeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlleme ve yaratma uygulamaları;	Caz müziği dizileri, 20. yüzyıl müziği ve atonalite bilgisi ve düzeeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlleme, yaratma uygulamaları
Tüm ölçülerde ve tüm majör – minör tonlarda iki sesli ,düzeeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlleme ve yaratma uygulamaları;	popüler müzikte ve caz müziğinde kullanılan akor şifreleri ile uygulamaları
Tüm ölçülerde ve tüm majör – minör tonlarda üç sesli ,düzeeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlleme ve yaratma uygulamaları;	müziksel işitme okuma öğretim yöntem ve teknikleri
Tüm ölçülerde tampere seghah, hüzzam, saba makamlarında düzeeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlleme ve yaratma uygulamaları;	
üç sesli, dört sesli, beş sesli (dominant dokuzlu) tonal akorlarla uygulamalar;	
Orta Çağ modları ile uygulamalar.	

2012-2013 programına bakıldığında altı dönem yer alan MİOY dersi içerik bakımından diğer programlara göre daha geniş, diğer alan bilgisi derslerini de destekleyici, müzik öğretmeni yeterliliklerini daha fazla kapsayacak şekilde düzenlenmiş olduğu görülmektedir. Dört- beş diyezli-bemollü tonlarda okuma, yazma, çözümlleme çalışmaları, beş sese kadar tonal akorlarla uygulamalar, mod çalışmaları, diğer müzik türlerini tanımaya yönelik çalışmalar dersin içeriğinde yer almaktadır. Ders içeriğinde öğretim bilgisi konularının ve temel müziksel davranış alanlarını kazanmaya yönelik konuların yer aldığı göze çarpmaktadır. İçerikte Türk Müziği teori ve uygulama çalışmalarına Batı Müziği teori ve uygulama

çalışmalarıyla birlikte yer verilmektedir. Bu içeriğin müzik öğretmeni adayları için daha uygun olduğu söylenebilir.

2012-2013 yılında YÖK tarafından hazırlanıp uygulanmaya başlanan programda yer alan MİOY dersi içeriği ile aynı yıl Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanıp yürürlüğe konan programda yer alan Batı Müziği Teorisi ve İhtime Eğitimi dersi içeriğinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Tablo 7.

2018-2019 Yılında Uygulanmaya Başlanan Programda Yer Alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması Ders İçeriği

2018-2019 Programı MİOY Ders İçeriği	
I.YARIYIL	II.YARIYIL
Müzikte ölçü, ritim, anahtar kavramı	Müzikte motif, cümle ve dönem kavramları
Aralık ve tonalite kavramı	Kök ve çevrilmiş akorlar
Akorların oluşumu	Transpoze
Müziksel okuma ve yazmada kullanılan temel müzik terimleri (süre uzunluğunda yardımcı işaretler)	Farklı ritmik yapılar
İfadelenme işaretleri, süslemeler	En az iki bemollü ve iki diyezli tonlarda tek sesli ezgiler okuma ve yazma.
Hız ve gürlük terimleri	En az iki bemollü ve iki diyezli tonlarda iki sesli ezgiler okuma ve yazma.
Majör ve minör diziler	
Temel konumda akorlar	
Düzeyine uygun farklı tonlarda tek sesli ezgi okuma ve yazma.	

2018-2019 programı MİOY dersi içeriğine bakıldığında içeriğin diğer programlara göre edinilmesi gereken tutum ve becerilerin daha temel düzeyde ele alındığı ve konuların yoğunlaştırıldığı görülmektedir. 2012- 2013 programında altı yarıyıldan uygulanması belirtilen içeriğin 2018-2019 programında iki yarıyıldan uygulanması beklenmektedir. Majör- minör ton çalışmalarının iki diyez ve iki bemolle sınırlandırıldığı, öğretim bilgisi konularına yer verilmediği, Türk müziği ses ve aralık, makam bilgisi konularının yer almadığı göze çarpmaktadır.

Tablo 8.

2018-2019 Programında Yer Alan Batı Müziği Teori Ve Uygulaması Ders İçeriğine Ve Süresine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim Elemanlarının Yöneltilen Soruya Verdikleri Cevaplar	Öğretim Elemanları	f	%
Ders süre bakımından yetersizdir ve sürenin uzatılması gerekir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	9	100
Ders içeriği müzik öğretmenliği yeterliklerini karşılamıyor.	Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö9	5	55.6
Mevcut ders saati ile dersin içeriğini uygulamak zordur.	Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9	5	55.6
Ders içeriği diğer alan bilgisi derslerini desteklemiyor.	Ö1, Ö2, Ö3	3	33.3

2018-2019 programında yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersine ilişkin sorulara verilen cevaplar doğrultusunda görüşü alınan bütün öğretim elemanları “ ders süre bakımından yetersizdir ve sürenin uzatılması gerekir” cevabını vermiştir. Öğretim elemanlarının Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö9 olmak üzere % 55,6’sı “ ders içeriği müzik öğretmenliği yeterliklerini karşılamıyor” cevabını, % 55,6’sı (Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9) “mevcut ders saati ile dersin içeriğini uygulamak zordur” cevabını vermiştir. Ö1, Ö2, Ö3 olmak üzere 3 öğretim elemanı ders içeriğinin diğer alan bilgisi derslerini desteklemediğini ifade etmiştir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda;

- Müzik öğretmeni yeterliklerini, iyi bir müzik öğretmeninde bulunması gereken temel bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını kazandıran ve en önemli alan bilgisi derslerinden biri olan MİOY dersinin 1998 yılından bu yana müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanan öğretim programlarında farklı isimlerle yer aldığı,
- Bu dersin 1998 yılından bu yana uygulanan her programda yer alma durumunun dönem sayısı, teori, uygulama, kredi sayısı, ve toplam ders saati sayısı bakımından farklılıklar gösterdiği,
- Ders içeriklerinin her programda farklılık gösterdiği, yalnız 2012-2013 yılında YÖK tarafından uygulamaya konan ve aynı yıl Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanıp yürürlüğe konan iki programın içeriğinin aynı olduğu,
- 1998-1999 programında 3 dönem yer alan Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ders içeriğinin programda ayrıntılı belirtilmediği, konu başlıkları şeklinde verilip içerik yoğunluğunun (konu fazlalığı) ilgili öğretim elemanlarına bırakıldığı,
- 2012-2013 YÖK programında Müziksel İşitme Okuma Yazma Ve Gazi Üniversitesi'nde uygulanan programda Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi olarak 6 dönem sürdürülen dersin içerik bakımından diğer programlara göre daha geniş, diğer alan bilgisi derslerini de destekleyici, müzik öğretmeni yeterliklerini daha fazla kapsayacak şekilde düzenlendiği, ders içeriğinde öğretim bilgisi konularının ve temel müziksel davranış alanlarını kazandırmaya yönelik konuların da yer aldığı ve müzik öğretmeni adayları için daha uygun olduğu,
- 2012-2013 programında altı dönem uygulanan dersin 2018-2019 programında Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması olarak iki dönem uygulandığı ve dersin içeriğinde edinilmesi gereken tutum ve becerilerin daha temel düzeyde ele alındığı, konuların yoğunlaştırıldığı,

- 2018-2019 programında yer alan Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması dersine yönelik “ 2018-2019 programında yer alan Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması dersi içerik ve süre bakımından yeterli midir? Değilse sizce ne olmalıdır?” sorusuna 5 üniversite de bu dersi sürdüren 9 öğretim elemanının vermiş olduğu cevaplar doğrultusunda Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması dersinin;
 - Süre bakımından yetersiz olduğu,
 - Dersin süresinin uzatılması gerektiği,
 - Mevcut ders saati ile dersin içeriğini uygulamanın zor olduğu,
 - Ders içeriğinin müzik öğretmenliği yeterliklerini karşılamaya uygun olmadığı,
 - Ders içeriğinin diğer alan bilgisi derslerini desteklemediği,
 - Dersin teori ve uygulama boyutunda gerekli olan pratiklerin ve pekiştirme çalışmalarının eksik kaldığı,
 - Son yıllarda değişen öğrenci profili ile ders içeriğini uygulamanın zor olduğu,

sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlara ilişkin geliştirilen öneriler aşağıdaki gibidir.

Öneriler

- 2012-2013 programını uygulamış olan öğretim elemanlarının görüşleri ve önerileri doğrultusunda 2018-2019 programında yer alan Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması dersinin süresinin artırılması ya da seçmeli ders adı altında ek olarak programa konulması önerilmektedir.
- Uzmanlardan alınan dönütler çerçevesinde dersin içeriğinin uzman görüşleri alınarak ve müzik öğretmenliğinin amacına uygun şekilde tekrar düzenlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Programda yer alan diğer alan bilgisi ders içeriklerinin program değerlendirme esaslarına uygun olarak dört yıllık müzik öğretmenliği eğitimi süreci sonunda değerlendirilerek ve içeriklerin birbiri ile ilişkilendirilerek tekrar hazırlanması önerilmektedir.
- Benzer araştırmanın öğrenci görüşleriyle de desteklenmesi önerilmektedir.

- Program geliştirme öğelerinin diğer boyutlarının da ele alınarak araştırmanın tekrar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ataman Gençel, Ö. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersleri Başarılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Balıkesir Üniversitesi Örneği). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 26 (2), sf. 455-471.
- Ertürk, Y. (2018). *Müzik öğretmenliği lisans programındaki müziksel işitme okuma yazma eğitiminin piyano eğitimine etkisine ve öğrenci öğretim elemanı görüşlerinin değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Hardal, B. (2018). *Müziksel işitme okuma yazma dersi öğretiminde müzik teknolojisi uygulamalarının başarıya etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi) <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir
- Işıldar, U. (2004). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda verilmekte olan müziksel işitme eğitiminin değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Karkın, A. M., & Baş, E. (2016). Başlangıç solfej ve dikte öğretiminde ezgi kalıpları modelinin uygulanması örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(13), 199-209.
- Özçelik, S. (2010). *Müzikal dikte ve solfej*. Ankara: Başkent.
- Özgür, Ü. & Aydoğan, S. (2015). *Müziksel işitme okuma eğitimi ve kuram*. Ankara: Sözkese.
- Sağır T., Gürpınar E. ve Zahal O. (2013). Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi ile Diğer Alan Dersleri Arasındaki İlişkilerin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *NWSA Fine Arts* 8 (2), sf. 305-314.
- Şendurur, B. İ. (2017). *Müziksel işitme okuma yazma eğitiminin keman eğitimine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi) <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

A musician's mastery of a music work relies on her/his command of musical disciplines such as musical theory, solfege, dictation, harmony, counterpoint, form, analysis, orchestration and music history all of which are closely related with each other. Every one of these disciplines, particularly musical theory, solfege and dictation, represents a special field in itself. They constitute the most important areas in development of students' skills such as aural training, rhythm, musical memory and sensitivity. When we examine the lives of artists who can play musical instruments extraordinarily, it can be easily seen that they have developed themselves in all of the mentioned qualities (musical theory, dictation, form, music history, etc.) (Özçelik, 2010. p.6).

Music education incorporates a course, among others, titled Aural Training, Solfege and Dictation (ATSD). The main objective of this course is to teach aural training, solfege, musical memory, dictation, musical thinking, musical creation, musical analysis, musical evaluation to students (Aydoğan, 1998, cited by Hardal, 2018, p.22). Considering the objectives above, it becomes obvious that ATSD course is of utmost importance especially regarding areas of professional music education. It gains even further importance as it incorporates the content of basic music education and provides resources for other music field courses (the piano, musical instruments, choir, etc.). For this reason, teachers who will give ATSD course must also train themselves well. This will eventually improve the music culture of our country and bring along an exponential development of culture.

2. Method

This is a descriptive survey as a type of qualitative research which aims to analyse the content and duration of Aural Training, Solfege and Dictation course offered at undergraduate level. Descriptive research scrutinises and portrays a specific case or fact. In our example, undergraduate curricula were searched and analysed in terms of ATSD course contents, offering of the course in academic semesters, course hours, and number of credits of the course.

The population of this research consisted of undergraduate programs run by Music Education Departments affiliated with Education Faculties and lecturers giving ATSD course in those departments. As for the research sample, it was comprised of four separate curricula of music education along with 9 lecturers teaching at 5 different universities. The sample curricula included the ones introduced in 1998-1999 and 2012-2013 academic years, respectively, the curriculum developed and implemented by Gazi University during 2012-2013 academic year, and the 2018-2019 curriculum.

Data were collected with interviews and subjected to content analysis. Collected data were processed to find out details concerning the inclusion of Aural Training, Solfege and Dictation course in each of the sample curricula, distribution of the course across academic terms throughout the undergraduate study, the academic credits allocated, the course contents, and the course duration. Apart from these, another curriculum was introduced during the academic year 2006-2007 but it was excluded from this research since it did not stay in effect longer than one year. As regards the 2018-2019 curriculum, it was studied in relation with the content and functionality of the course titled Theory and Practice of Western Music, which is taught for two semesters only, by obtaining expertise opinion. The experts were addressed the question "Do you think the course titled Theory and Practice of Western Music within the 2018-2019 curriculum covers a sufficient content and duration? If not, what should the content and duration be instead?" The data collected in this regard were analysed through descriptive analysis. Before the research, changes were made on the content and duration of the course in question. Hence, other curricula related to this course were examined here for a more accurate portrait of the latest situation.

3. Findings and Results

As a result of this study, it was found out that;

- Aural Training, Solfege and Dictation, as one of the crucial field courses which aims to infuse music teachers' competences as well as basic knowledge, skills, attitudes and behaviours of a good music teacher; has been offered non-stop under varying titles as a part of music education curricula in relevant faculties since 1998,
- The course has been incorporated in all curricula since 1998 with differences in the number of semesters, theoretical and practical scope, academic credits allocated, and total hours of the lesson,
- The course exhibits differing contents in different curricula except for the one introduced by the YÖK (Turkish Council of Higher Education) during 2012-2013 and the one developed and implemented by Gazi University in the same year,
- In the curriculum of 1998-1999, the course Musical Theory and Aural Training is offered for three semesters but with insufficient details only, referring to headings by leaving lecturers with an overwhelmingly intensive content to deal with,
- Among others, the course Aural Training, Solfege and Dictation within the YÖK's 2012-2013 curriculum and its equivalent in Gazi University's curriculum, titled Theory of Western Music and Aural Training, is offered for 6 semesters with a wider scope intending to supplement the other field courses and support music teachers' competences more; the course content covers instructional knowledge and basic musical behaviours; and thus it is more suitable for bringing up music teachers,
- The course which is given for 6 semesters in the 2012-2013 curriculum is offered for two semesters only in the 2018-2019 curriculum under the title of Theory and Practice of Western Music, the target attitudes and skills are

dealt at a lower level, and the topics of teaching are more intense in the latter,

- According to responses given by 9 lecturers from 5 universities to the question “Do you think the course titled Theory and Practice of Western Music within the 2018-2019 curriculum covers a sufficient content and duration? If not, what should the content and duration be instead?”, it was understood that;
 - The overall duration of this lesson is too short,
 - The duration of the lesson needs to be longer,
 - The current number of lessons is too small to cover the course content,
 - The content of the course is not suitable for acquiring of music teachers’ competences,
 - The course content does not support the contents of the other field courses,
 - The course lacks the necessary practical and reinforcing activities required by theory and practice,
 - The content of the course has become unfit for use because of the impoverishing quality of students accepted to the undergraduate program in recent years.

In the light of the findings above, a number of recommendations were made as below.

4. Implications

- Departing from the comments and suggestions of lecturers who had the experience with the 2012-2013 curriculum, it is considered necessary to increase duration of the Theory and Practice of Western Music in the 2018-

2019 curriculum or it should be incorporated as an elective course for longer exposure to this lesson.

- Considering the expert opinions, it seems useful to revisit the content of the course for better use of music teachers after taking expert opinions.
- The contents of the other field courses in the curriculum should be reformulated after evaluating against the program evaluation principles at the end of the four-year undergraduate study of music teacher education by relating their contents with each other.
- It is suggested that this research be reinforced with other researches searching students' opinions.
- It is recommended that the research be repeated by taking into consideration other dimensions of curriculum development.